

BESZÁMOLÓ AZ ELSŐ INTERDISZCIPLINÁRIS VALLÁSTUDOMÁNYI HALLGATÓI KONFERENCIÁRÓL

ELTE, Budapest, 2018. április 27-28.

FALUSI DÓRA

Az ELTE Ókortudományi HÖK Intézeti Képviselte és a Vallástudományi Referensi Képviselőt idén április 27 és 28-án először rendezte meg az Interdiszciplináris Vallástudományi Hallgatói Konferenciát az ELTE Gólyavár épületében. A szervezők célja egy országos, évente megrendezendő konferenciasorozat elindítása, melynek során a hallgatók és a kutatók lehetőséget kaphatnak saját kutatási területük bemutatására, fejleszthetik előadói készségeiket, és megismerhetik a szakma többi fiatal kutatóját.

A szervezők elsősorban a vallástudományi diszciplínával, vagy annak segédtudományaival foglalkozó mesterszakos és doktori programban részt vevő hallgatók jelentkezését várták, a beérkező absztraktokat szakmai zsűri válogatta be a konferencia programjába. Vallástudományi szempontból az újpogányság, az iszlám, a zsidóság, a kereszténység és az assziriológia megközelítésében hallhattunk előadásokat, melyekben régészeti, történelmi, filozófiai, vallási és pszichológiai kérdéseket vizsgáltak meg a kutatók.

Az elhangzott 23 előadás nagy része a kereszténység témakörét érintette. Sármasi Zoltán (PPKE) a víz és a napkeleti bölcsek szimbólumrendszereit mutatta be a manicheizmusban, az egyiptomi Ízisz és Ozirisz, illetve a Mithrász kultuszban. Lenyó Orsolya (ELTE) a bibliai morális rossz eredetét vizsgálta Hume, Kant és Leibniz filozófiáján keresztül. Célja egy olyan, logikai úton levezetett kompromisszumos megoldási lehetőség kidolgozása volt, amely a rossz megjelenését az eredendő bűn történetéről leválasztja. A kereszténységnek a hatalomhoz való viszonyulásának változásait mutatta be Tarcsay Tibor (PPKE) az euzébiuszi és az ágostoni paradigmák mentén: az első az állam és az egyház egységét, az utóbbi e kettő összeegyeztethetlenségét hirdeti. Falusi Dóra (KRE) Dietrich Bonhoeffer tegeli teológiájáról tartott előadást, ezen belül is a „vallástalan kereszténység” definíció valláseméleti kutatásáról. Paizs Melinda Adrienn (SZTE) a keresztény rendek utánpótlásának hiánya okán, a saját mélyinterjú vizsgálatai alapján írta le a mai magyarországi szerzetesek motivációit.

A kutatási témák egy része a vallásnak az aktuális, mai társadalmi viszonyokra gyakorolt hatásait elemezte különböző szempontokból. Kocsis Péter (EHE) mutatta be *A nyilvános teológia* című előadásában az egyháznak és a teológiának azt a közéleti formáját, amely az állam, a társadalom és az egyház szétválasztásával száll vitába. Bemutatta azokat a teológiai megalapozottságú javaslatokat, amelyekkel a protestáns kereszténység (a politika és a nyilvánosság megszólításával) közügyeinkhez szándékozik hozzájárulni.

Az újpogányság témakörével is foglalkozott több előadó. Nemes Márk (ELTE) az oltárok szerepét, építési alapelveit emelte ki, bemutatva azok közös és egyedi vonásait a különböző irányzatok között. Előbbire példa a vallási alapelvek leképeződése, utóbbi az entitások reprezentációjában nyilvánul meg. Megkülönböztette a magányos gyakorlói, az otthoni, valamint a közösségi oltárokat. A témához kapcsolódó kérdések között felmerült az igény a mai vallásgyakorlás szélesebb körű, akár reprezentatív mintavétellel történő szociológiai vizsgálatára is. Az új vallási mozgalmak ugyanis a vallásosság újradefiniálásának kérdését érintik, és mind tudományos, mind társadalmi szempontból fontos értékelni ezeket a folyamatokat. Bodzásné Csényi Nagy Krisztina (ELTE) a *Wiccák vagy neo-wiccák* című előadásából egy folyamatosan növekvő vallási mozgalom vallásgyakorlatáról tudhattunk meg többet.

A zsidó vallás is vizsgálat tárgya volt két előadónál. Barcsa Krisztina (SZTE) a gyász korunkban meghatározó medikalizálódott voltát és tabujellegét mutatta be pszichológiai elméletek és zsidó gyászszokások összehasonlítása által. Kiss András (ORZSE) pedig a középkori askenázi zsidóság keresztényellenes retorikáját és annak hátterét elemezte.

Az iszlám vallásgyakorlatot abból a szempontból vizsgálta Szász Eszter (ELTE), hogy a monoteista iszlám és az animista, vagy politeista sámánizmus szinkretizálódása hogyan formálódott. Aktuális kérdés tükrében vizsgálta Novák-Varró Virág (NKE) az iszlámot. A muszlim és a nyugati értékek mentén létrejött konfliktuskezelési módszerek bemutatása során kiemelte azokat az értékeket, melyek szintetizálása és alkalmazása a 21. század egyik nagy kihívása lesz.

Az asszíriológiában kultúrtörténetileg kiemelkedő jelentőségű Dumuzi és Gestinanna szövegeket elemezte Pintér Anna (ELTE). Szó- és jelhasználatuk bemutatásával, írásmódjuk elemzésével rávilágított arra, hogy ezek a mítikus elbeszélések az óbabiloni vallásban sokkal bonyolultabb szerepet töltek be, mint azt most gondoljuk.

Susza Laura (KRE) *A mágikus és a böjttörő kakaó* című előadásában annak azték kulturális, és az Óvilágban betöltött keresztény doktrinális szerepével ismertette meg a hallgatókat. A hitelezés terminológiáját és az etikus hitelezést elemezte Szabolcs Péter (SZPA) az Ószövetség nézőpontjából. Papp Szilvia Anikó (ORZSE) a buberi dialógusfilozófia tükrében vizsgálta az ember és az Isten kapcsolatát Jób

történetében. Azt a kérdést járta körül, hogy hogyan alakul a szenvedő ember ön- és létmegértése az Istennel való párbeszéde során. Csak Krisztina Csilla (ELTE) pedig a Magna Mater kultusznak az ókori Rómába való behozatalát vizsgálta politikai és vallási aspektusból.

Több előadás foglalkozott olyan területtel, amelyek hazai vizsgálata csak napjainkban indult. Hegedűs Gabriella (SZTE) *A rítus régészete* című előadásában a régészetnek azt az új irányát mutatta be, amely felé a skandináv és az angolszász területek indultak el az elmúlt tíz évben. Lényege, hogy a 19. században kezdődött vallástudományi rítusértelmezéssel ellentétben a rítus nem egy kiváltságos, független és jól körül határolt kategóriának, hanem megkülönböztető jellegű társadalmi cselekvésnek tekinthető. A régészet új irányzata hangsúlyozza a rítus aktív társadalmi szerepét, de a cselekvésre összpontosít, és nem az ezekhez rendelt jelentésekre.

Egyed Attila (ELTE) a *Rituális dinamikák az orphikus aranylemezekben* című előadása során modellezte az ókori társadalmak beavatási rítusainak menetét, jelentőségét és szerepét. Egy jelenség, egy fogalom vallásfenomenológiai újradefiniálásának fontosságáról beszélt Stamler Ábel (ELTE) a *Misztika, vagy misztikák?* című előadásában. A terminológiai probléma az előadást követő beszélgetés során ismeretelméleti kérdéssé nőtte ki magát. Ugyanis a sokféle diszciplínát érintő témák hallgatása közben szembesültek a jelenlévők azzal, hogy bár kutatási területükön belül gyakran ugyanazt a fogalmat (például misztika) használják, mégis más értelmet tulajdonítanak neki. Ez kifejezetten a különböző vallási irányzatok között jelent nehézséget. Egyetértettek abban, hogy érdemes lenne egy adott vallás fogalomhasználatának átfogó vizsgálata után egy annak megfelelő, új terminológiát kidolgozni a vallástudományban.

Farkas Vendel (ELTE) a skandináv pogánység keretein belül vizsgálta a száj-hagyomány és a költészet filozófiai (elsősorban heideggeri) értelmezését. A koreai kereszténység helyzetével két előadó is foglalkozott. Jelenkori problémára reflektált Fábian Armin Vincentius (ELTE), amikor a vallásközi párbeszéd fontosságát elemezte a Koreai-félszigeten. Szakos Veronika Lilla (ELTE) pedig a koreai kereszténység kialakulását mutatta be.

A konferencia valóban hiánypótló kezdeményezés volt itthon, a résztvevők végig aktívan reflektáltak egymásra, az előadásokat párbeszédnek, viták követték. A kutatók több olyan témát is érintettek, amelyben a különböző tudományágak hosszútávú együttműködése kiemelten és kölcsönösen fontos. Reméljük a jövőben már ezek eredményeiről is beszámolhatnak.

RECENZIÓK
